

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.I.10.240/2016/4.

A tanács tagjai: . Hajdu Edit a tanács elnöke, előadó bíró
. Tallián Blanka bíró

Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperesek:

A felperesek képviselője:

Dr. Molnár Péter ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője:

Dr. Balás Ákos ügyvéd

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Szekszárdi Törvényszék 10.Mf.20.033/2015/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szekszárdi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.199/2014/23.

Rendelkező rész

A Kúria a Szekszárdi Törvényszék 10.Mf.20.033/2015/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy fizessenek meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - személyenként 10.000 (tízezer) forint és 2.700 (kettőezer-hétszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

Az I. rendű felperes által le nem rótt 953.000 (kilencszázötvenháromezer) forint, a II. rendű felperes által le nem rótt 62.200 (hatvankettőezer-kettőszáz) forint felülvizsgálati

eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperesek 2013. augusztus 1-jétől határozatlan idejű munkaviszonyban álltak az alperesnél regionális értékesítési vezető munkakörben. Feladatukat képezte a munkáltató szervizszolgáltatása, az általa forgalmazott gépek, alkatrészek értékesítése; potenciális partnerek felkutatása; a munkáltató előző és meglévő partnereinek felkeresése; az esetleges új termékek bemutatása, ezek értékesítése; érdeklődők felkeresése; árajánlatok kiadása, azok nyomon követése; részvétel a cég által szervezett és egyéb szakmai napokon, kiállításokon.
- [2] A felperesek a munkaviszonyuk fennállása alatt nem értékesítettek egy gépet sem.
- [3] Az I. rendű felperes munkaterülete Z., S., B., T. a II. rendű felperesé J.N.SZ.SZ., CS., B., B.K., H., N., P. megye volt. A munkaszerződésük 1. számú melléklete szerint e területen kívül értékesítési tevékenységet nem folytathattak. A munkáltató vállalta, hogy a munkába állás napján a munkavállalónak átadja az adott területen meglévő partnerek listáját, a függőben lévő értékesítési ügyleteket, a kiadott árajánlatokat, melyek nyomon követését, az ügyletek lebonyolítását ezt követően ő végzi. A munkáltató a továbbiakban minden, a céghez beérkező érdeklődőt automatikusan átirányítja a területileg illetékes értékesítési vezetőhöz. A központba érkező érdeklődésekre ott senki információt, árakat az érdeklődőnek nem ad ki. Központi gépeladás nincs, csak a munkavállaló írásos beleegyezésével.
- [4] A munkaszerződéssel egyidejűleg kötött megállapodás szerint a munkáltató vállalta, hogy a munkavállaló részére a munkavégzés során eladott gépek nettó árrésének 10 %-át értékesítői jutalékként kifizeti. Ennek alapja a munkavállaló havi rendszerességgel minden hónap első munkanapján írásban tett, az előző havi forgalmi adatokra vonatkozó jelentése, amelyben csak a kifizetett, a cég számlájára beérkezett vételárakat lehet feltüntetni.
- [5] Az I. rendű felperes munkaviszonyát az alperes 2013. december 6-án kelt, a II. rendű felperesét 2013. december 10-én kelt „rendkívüli felmondás” intézkedéssel azonnali hatállyal megszüntette.
- [6] A munkaviszony megszüntetés jogellenességének jogkövetkezményei iránti perben jogerősen megállapították a bíróságok, hogy a felperesek a munkaköri kötelezettségét képező, a vevőnyilvántartás munkáltató felé történő dokumentálásának elmaradása miatt az azonnali hatályú felmondás jogszerű volt (Szekszárdi Törvényszék 10.Mf.20.032/2015/4. számú részítélete).

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [7] Jutalék elmaradása miatti kártérítésként az I. rendű felperes 9.527.910 forint, a II. rendű felperes 621.995 forint kamatokkal növelt összegben történő megfizetését kérte. Igényüket arra alapították, hogy a munkaszerződésük mellékletében az alperes a számukra munkaterületükön kizárólagos értékesítést biztosított azzal, hogy a központban nem ad el gépeket. E kötelezettségét megszegve kárt okozott a felpereseknek.
- [8] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Állította, hogy a felperesek értékesítési területéről jelentkező összes érdeklődőt hozzájuk irányította. Általuk a perben hivatkozott megrendelések még a munkaviszonyuk létesítését megelőzően születtek, ezzel az üzlet is létrejött. A felperesek viszont nem értékesítettek egy gépet sem.

Az első- és másodfokú ítélet

- [9] A Szekszárdi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.199/2014/23. számú ítéletével a felperesek keresetét elutasította.
- [10] Megállapította a perben becsatolt iratokból, hogy az alperes a felpereseknek bizonyos időközönként táblázatokat küldött az általa forgalmazott gépekről, melyen kék színnel a lehívott gépeket, piros színnel az eladottakat, zöld színnel a kész, de nem lehívható, sötét sárga színnel a lehívható, világos sárga színnel az „információt tartalmazó” kategóriájú gépeket jelölte. A felperesek a táblázatban piros színnel kiemelt gépek közül azokat vették figyelembe a jutalékszámításuk alapjául, amelyeknél - a táblázat szerint - a rendelés dátuma az munkaviszonyuk idejére esett. Az alperes arra hivatkozott, hogy piros színnel nemcsak a ténylegesen eladott gépeket jelölte meg, hanem azokat is, amelyekre komoly érdeklődő volt. A táblázat célja az volt, hogy az üzletkötők áttekintést kapjanak az értékesíthető gépekről. Az abban szereplő rendelési időpont a gyári megrendelés időpontja, nem pedig a vásárló által leadott rendelésé. A felperesek által hivatkozott gépekre a vevő a megrendelést még a munkaviszonyuk létesítését megelőzően leadta, ezzel „az üzlet létrejött”. A vásárló már nem érdeklődőnek minősül, a felpereseket ezért jutalék nem illeti meg.
- [11] Az elsőfokú bíróság annak tulajdonított jelentőséget, hogy a megrendelések a felperesek munkaviszonyának létesítését megelőzően történtek, annak nem, hogy az üzlet a továbbiakban teljesebbé ment-e, mert a felperesek munkaköri feladata a megrendelésekhez volt köthető. Nem látta indokát ezért annak a felperesi bizonyítási indítványnak, miszerint az általuk megjelölt értékesítésekkel kapcsolatos további okiratokat csatoljon az alperes, illetve tanúmeghallgatásra kerüljön sor.
- [12] Megállapította, hogy a felperesek egyetlen gépet sem adtak el, ezért ha az alperes nem irányított volna minden, illetékességi területükről érdeklődőt a felperesekhez, abból sem következne az,

hogyan lehetett tudni létrehozni, és ezért jutalék illetve volna meg őket a munkaviszonyuk fennállása alatt.

- [13] A felperesek fellebbezése folytán eljáró Szekszárdi Törvényszék 10.Mf.20.033/2015/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [14] Álláspontja szerint a felperesek perbe hozott igénye szempontjából annak volt jelentősége, hogy regionális értékesítési vezető munkakörük alapján jutalékokra jogosultságuk a munkavégzésükhöz kötött igény volt a munkaköri leírás és a jutalék-megállapodás alapján. Hangsúlyozta, hogy a felperesek jutalékigényének alapja az általuk kiküldött árajánlat volt, mert a felperesek fő tevékenységi köre az üzletszerzés volt.
- [15] Kártérítési követelésük alapjaként arra hivatkoztak, hogy a hozzájuk tartozó üzleteket – amelyeket a kiküldött árajánlatok formájában a munkáltatónak lejelentettek – a felpereseket kijátszva az alperes más üzletkötője vagy a központja kötötte meg, a hozzájuk tartozó ügyfeleket pedig nem továbbította hozzájuk.
- [16] A perben rendelkezésre álló, a felperesek bizonyítási indítványaira az alperes által becsatolt értékesítési iratok olyan eladások megrendelési dokumentációi, amelyek a felperesek munkaviszonyának létesítését megelőző időszakból származó ügyletekre vonatkoznak. A felperesek indítványára fogantatott bizonyítás tehát eltért a felperesek kártérítési igénye alapjául hivatkozott körülményektől. Bizonyítási kötelezettségük arra terjedt ki, hogy a munkaviszonyuk fennállása alatt milyen üzletszerző tevékenységet folytattak, e tevékenységük alapján kötött-e üzletet az alperes anélkül, hogy a felpereseket jutalékban részesítette. Ezt bizonyíthatták volna a vevőnyilvántartással, amelynek arra is ki kellett terjednie, hogy milyen árajánlatot adtak le potenciális vevőknek. A kártérítési igényüket nem az általuk hivatkozott, az alperes rendelkezésére álló olyan dokumentáció beszerzésével kellett volna bizonyítaniuk, amely iratok a munkaviszonyuk fennállása alatt kötött szerződések, ügyletek létrejöttét igazolják, mert a perbeli igényük szempontjából nem annak volt jelentősége, hogy az üzlet mikor jött létre, hanem annak, hogy a munkaviszonyuk alatt a felperesek milyen módon igyekeztek új vevőket szerezni az alperesnek.
- [17] A felperesek azt az állításukat, hogy az általuk kiközzétített árajánlatokat a munkáltatónak leadták, nem bizonyították abból fakadóan, hogy az ennek igazolására szolgáló munkaköri kötelezettségüket képező vevőnyilvántartást nem vezették, mint ahogy azt a jogerős részítelet is megállapította. Ennek hiányában nem bizonyított, hogy üzletszerző tevékenységük, és az alperes által megkötött szerződések milyen összefüggésben álltak, megkerülésükkel kötött-e az alperes szerződést, és a saját munkájuk szerint járó jutaléktól emiatt estek el.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [18] A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet

hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására, új határozat hozatalára kérték utasítani.

- [19] Álláspontjuk szerint a jogerős ítélet az Mt. 166. § (1) bekezdésébe, 42. § (2) bekezdés b) pontjába és a Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütközik.
- [20] A törvényszék a bizonyítandó tényeket tévesen állapította meg, és döntése a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésén alapul. Hangsúlyozva a munkaszerződés mellékletében foglaltakat kiemelték, hogy a részükre biztosított kizárólagosság az ún. folyamatban lévő értékesítésekre is vonatkozott, tehát a munkáltatónak azokat is át kellett volna adnia. Ezért annak van jelentősége, hogy a megállapodásban foglaltakat az alperes betartotta-e, és e szerződésszegéssel kárt okozott-e nekik. Bizonyítási indítványuk azt célozta, hogy az alperes szolgáltatson adatot arról, hogy a munkaviszonyuk fennállása alatt történt-e a részéről központi gépeladás az értékesítési területeiken. Ezért az nem fontos, hogy ha történt ilyen eladás, akkor azt a vevőt ki szerezte, mert ha közvetlenül az alperesnél jelentkezett egy potenciális vevő, akkor is csak felperesek tárgyalhattak volna vele.
- [21] Ebből következően a vevőnyilvántartásnak jelentősége nincs, mert az alperes szerződésszegő magatartásával elzárta attól őket, hogy az adott gép értékesítésében közreműködjenek.
- [22] A bíróságok tévedtek, amikor úgy tekintették, hogy kizárólag az olyan vevőkkel kötött szerződés alapján járt volna jutalék a részükre, akiket eleve a felperesek kerestek fel, vagy akik őket keresték fel közvetlenül.
- [23] Amennyiben a szerződési kötelezettségének eleget téve az alperes a folyamatban lévő értékesítéseket átadja, akkor a felperesek által befejezett értékesítések után is járt volna a jutalék a részükre függetlenül attól, hogy a vevőket a felperesek szerezték-e. Az értékesítés folyamata nem ér véget a megrendeléssel, és az árajánlatra rávezetett nyilatkozatok önmagukban még nem hozzák létre a szerződést. Ezért nem a megrendelés időpontja a döntő, hanem az, amikor ténylegesen meg is kötik a felek a szerződést. A szállítási szerződés aláírásáig ugyanis még több ponton is módosulhat a felek elképzelése, változhat a vételár, a fizetési ütemezés, stb.
- [24] A bizonyítási indítványaik teljesítése nélkül nem lehet megállapítani a releváns tényállást, a hiányos tényállásból levont jogkövetkeztetés pedig jogsértő.
A felperesek által kért okiratból megállapítható lenne, hogy az ügyfélnek mikor adták át az árajánlatot, mikor és hogyan történt részéről a megrendelés, és mikor fizette ki a vevő a gépet. Ezekből az adatokból lehetne csak megalapozott következtetést levonni arról, hogy a munkaviszonyuk fennállása alatt történt-e értékesítés az alperes által a területükön.
- [25] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartására irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [26] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [27] A felperesek kereseti kérelmük jogcímeiként jutalék elmaradásából származó kártérítést jelöltek meg, mely kárt a munkáltató a munkaszerződésben foglalt kötelezettség megszegésével okozott. A szerződésszegő magatartásként arra hivatkoztak, hogy a munkaviszony fennállása alatt a részükre biztosított értékesítési kizárólagosság ellenére munkaterületükön más részéről is történt értékesítés, mert a munkaszerződésük megkötésekor folyamatban lévő ügyeket az alperes nem adta át nekik, illetve az ő megkerülésükkal tárgyalt érdeklődőkkel. Az ő munkaterületükre értékesített gépek után járó jutalék elmaradásából keletkezett a káruk.
- [28] Az Mt. 166. § (1) bekezdés alapján a munkáltató köteles megtéríteni a munkavállalónak a munkaviszonnyal összefüggésben okozott kárt. A kártérítést igénylő felpereseket terhelte a Pp. 164. § (1) bekezdés alapján a munkáltatói kárfelelősség feltételei - a károkozó magatartás, a kár felmerülte és a kettő közötti okozati összefüggés - fennálltának bizonyítása.
- [29] Az alperes a perben nem vitatta, hogy a felperesek munkaterületén munkaviszonyuk fennállta alatt történt gépeladás. A felperesek által eladottként megjelölt gépek vonatkozásában azonban a perben csatolta a gépekre a vevők által történő megrendelést igazoló iratokat, melyből megállapítható, hogy azokat a felperesek munkaviszonya létesítését megelőzően adták le. Helyes az elsőfokú bíróság érvelése, hogy ezzel az üzlet létrejött, a vevők már nem érdeklődőnek minősültek.
- A felperesek tehát nem tudták bizonyítani a munkáltató károkozó magatartását, vagyis azt, hogy függőben lévő értékesítési ügyleteket, kiadott árajánlatokat nem adott át a részükre, illetve nem minden céghez beérkező érdeklődőt irányított hozzájuk. Ez utóbbi körben kiemelten értékelendő, hogy ennek ellenkezőjére vonatkozó bizonyítékokat csatolt az alperes, mint ahogy erre az első fokú bíróság is utalt.
- Helytálló az alperes védekezése, miszerint a jutalékra vonatkozó megállapodásból kitűnően azt az értékesítésre tekintettel fizették. Nyilvánvalóan nem irányulhatott szándéka arra, hogy egy más által megkötött üzlet után járó értékesítési jutalékot a vételár későbbi kifizetésére, avagy a későbbi szállításra tekintettel nem az ügyletkötőnek, hanem másnak fizessék ki. Ennek ellenkezőjét kellett volna a felpereseknek bizonyítani, de az általuk felajánlott bizonyítás erre nem volt alkalmas.
- [30] A munkáltató magatartása, illetve a felperesek által kárként megjelölt jutalék elmaradása közötti okozati összefüggés sem bizonyított a perben figyelemmel arra, hogy a felperesek munkaviszonyuk fennállása alatt egyetlen egy gépet sem értékesítettek. Ezért helytálló az elsőfokú bíróság megállapítása, miszerint abból a körülményből, hogy esetleg az alperes nem minden

érdeklődött irányított a felperesekhez, nem következik az, hogy az üzletet létre tudták volna hozni.

- [31] A fentiek alapján a felperesek alaptalanul hivatkoztak a Pp. 206. § (1) bekezdésének a megsértésére. A bizonyítékok kirívóan okszerűtlen, iratellenes értékelése a perben nem volt megállapítható.
- [32] A fentiek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [33] A Pp. 78. § (1) bekezdés alapján kötelezte a pervesztes felpereseket az alperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére.
- [34] A felperesek helyett munkavállalói költségkedvezményre jogosultságukra tekintettel a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. § alapján az állam viseli.
- [35] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdés alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2017. január 11.

**Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, dr. Tallián
Blanka s.k. bíró, dr. Mészárosné dr. Szabó
Zsuzsanna s.k. bíró**

A kiadmány hiteléül:

Nné

tisztviselő